

Sygn. akt VU 773/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSO Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 3 stycznia 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku P. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania P. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia (...) 2016 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawcy P. K. (1) prawo do emerytury z dniem (...) 2016 roku.

Sygn. akt V U 773/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia (...) 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy P. K. (2) prawa do wcześniejszej emerytury z uwagi na brak wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. nie zaliczył wnioskodawcy do pracy w warunkach szczególnych okresu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w Ł.:

- od 1 września 1972 roku do 22 czerwca 1975 roku, podnosząc że zatrudnienie w charakterze ucznia nie może być uznane za pracę wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy,

- od 23 czerwca 1975 roku do 12 kwietnia 1978 oraz od 10 maja 1978 do 30 kwietnia 1991 roku, gdyż zajmowane przez wnioskodawcę stanowisko oraz przedłożone dokumenty nie pozwalają na jednoznaczne ustalenie charakteru wykonywanej pracy.

Dnia 12 sierpnia 2016 roku P. K. (1) złożył odwołanie od powyższej decyzji wnosząc o jej uchylenie.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Na rozprawie w dniu 3 stycznia 2017 roku P. K. (1) wniósł o zaliczenie do pracy w warunkach szczególnych pracy w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. w okresie od 23 czerwca 1975 roku do 30 kwietnia 1991 roku.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

P. K. (1), urodzony w dniu (...), złożył w dniu 27 czerwca 2016 roku wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury. Wnioskodawca nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

(dowód: wniosek o emeryturę- k. 1 – 4v akt emerytalnych I)

Na dzień 1 stycznia 1999 r. wnioskodawca udowodnił staż pracy wynoszący 26 lat, 2 miesiące i 3 dni, w tym 25 lat, 2 miesiące i 14 dni okresów składkowych oraz 3 miesiące i 19 dni okresów nieskładkowych. Niekwestionowany przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych okres zatrudnienia P. K. (1) w szczególnych warunkach wynosił łącznie **4 lata 2 miesiące i 14 dni**. Jest to okres pracy od dnia 1 września 1994 roku do 31 grudnia 1998 roku w (...) S.A. Oddział (...) na stanowisku elektromonter linii napowietrznych.

(dowód: decyzja ZUS z dnia (...) 2016 roku. – k. 7 akt emerytalnych I, odpowiedź na odwołanie – k. 5-5v akt sprawy)

Od dnia 1 września 1972 roku do 30 kwietnia 1991 roku wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w Ł.. W okresie od 1 września 1972 roku do 22 czerwca 1975 roku ubezpieczony pracował jako uczeń (...).

Dnia 25 czerwca 1975 roku P. K. (1) został zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pomiarowego elektromontera. Na tym stanowisku pracował aż do powołania do odbycia zasadniczej służby wojskowej, którą odbywał w okresie od 23 kwietnia 1976 roku do 12 kwietnia 1978 roku.

Po wojsku wnioskodawca wrócił do pracy w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. w dniu 10 maja 1978 roku na stanowisko elektromontera i na tym stanowisku pracował do końca zatrudnienia tj. do 30 kwietnia 1991r.

(dowód: świadectwo pracy, k. 7 akt ZUS III, umowa o pracę, k. 14,15 akt ZUS II książeczka wojskowa, k. 5-6 akt ZUS III)

Przedsiębiorstwo (...) w Ł. zajmowało się budową linii energetycznych średniego i niskiego napięcia zarówno napowietrznych, jak i podziemnych oraz elementów stacji transformatorowych. Przez cały okres zatrudnienia wnioskodawca pracował w charakterze elektromontera. Do jego podstawowych stałych obowiązków należała budowa oraz demontaż linii energetycznych niskiego i średniego napięcia, stawianie słupów energetycznych, rozkładanie przewodów energetycznych oraz budowa stacji transformatorowych. W trakcie budowy stacji transformatorowych wnioskodawca wykonywał wszystkie czynności elektryczne, konieczne do zasilania osiedla mieszkaniowego. Wnioskodawca przeprowadzał również remonty linii energetycznych. Ubezpieczony nie wykonywał innych prac. Wnioskodawca wykonywał pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

(dowód: zeznania świadka A. M. (1) na rozprawie w dniu 3 stycznia 2017 roku od minuty 7:20 do minuty 12:20, protokół z rozprawy, k. 13-15 akt sprawy, zeznania świadka Z. W. na rozprawie w dniu 3 stycznia 2017 roku od minuty 12:20 do minuty 15:17 protokół z rozprawy, k. 13-15 akt sprawy, zeznania wnioskodawcy na rozprawie w dniu 3 stycznia 2017 roku od minuty 16:13 do minuty 22:36, protokół z rozprawy, k. 13-15 akt sprawy)

Przedsiębiorstwo (...) w Ł. nie wystawiło wnioskodawcy zaświadczenia o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych (okoliczność bezsporna).

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r. poz. 887.) ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 (tj. poniżej 65 lat dla mężczyzn).

Stosownie do treści art. 184 ust. 1 wskazanej wyżej ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało zatem rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W myśl § 3 przywołanego wyżej rozporządzenia wymagany okres zatrudnienia uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do rozporządzenia (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale wykonuje prace o jakich mowa w rozporządzeniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2000 roku w sprawie o sygn. akt II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. Stanowisko takie wielokrotnie zajmował również Sąd Najwyższy, który między innymi w wyroku z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239 stwierdził, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w Kodeksie postępowania cywilnego. Ograniczenia dowodowe zawarte w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49 ze zm.) dotyczą wyłącznie postępowania przed tymi organami.

Spór pomiędzy stronami niniejszego postępowania ograniczał się do faktu, czy wnioskodawca ma 15 letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budziło żadnych wątpliwości, gdyż P. K. (1) ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, a w dniu (...) 2016 roku ukończył 60 lat i nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Sam fakt zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. był niesporny w świetle dokumentów znajdujących się w jego aktach emerytalnych. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w okresie zatrudnienia w tym zakładzie tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie. Stało się tak dlatego, że wnioskodawca nie dysponował świadectwem pracy w szczególnych warunkach za ten okres zatrudnienia.

Wobec powyższego to na wnioskodawcy, zgodnie z art. 6 k.c., spoczywał ciężar wykazania pracy w szczególnych warunkach. Wnioskodawca sprostował temu obowiązkowi. Szczególne warunki pracy wnioskodawcy Sąd ustalił w oparciu o spójne i logiczne, a co za tym idzie wiarygodne zeznania świadków A. M. (1) oraz Z. W., którzy w spornym okresie pracowali razem z P. K. (1), a zatem posiadali szczegółową wiedzę na temat jego codziennej pracy i obowiązków. Dokonując ustaleń w zakresie rodzaju prac wykonywanych przez P. K. (1) Sąd Okręgowy oparł się również na dokumentach zawartych w aktach sprawy. W ocenie Sądu Okręgowego zeznania wnioskodawcy również zasługują na wiarę, gdyż są spójne, logiczne i korespondują z pozostałymi dowodami zebranymi w sprawie. Podkreślić przy tym należy, iż organ rentowy nie przedstawił w toku postępowania żadnych dowodów, które pozwoliłyby na podważenie wiarygodności wskazanych wyżej dowodów.

Świadkowie A. M. (2) oraz Z. W. potwierdzili, że spornym okresie od dnia 23 czerwca 1975 roku do 30 kwietnia 1991 roku, z przerwą w okresie służby wojskowej od 23 kwietnia 1976 roku do 12 kwietnia 1978 roku, wnioskodawca, stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracował w charakterze elektromontera. W ramach pracy skarżący wykonywał budowę oraz demontaż linii energetycznych niskiego i średniego napięcia, stawiał słupy energetyczne, rozkładał przewody energetyczne oraz budował stacje transformatorowe. W trakcie budowy stacji transformatorowych wnioskodawca wykonywał wszystkie czynności elektryczne, konieczne do zasilania osiedla mieszkaniowego. Wnioskodawca przeprowadzał również remonty linii energetycznych.

Prace, które wykonywał P. K. (1) w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. od 23 czerwca 1975 roku do 22 kwietnia 1976r. oraz od 10 maja 1978r. do 30 kwietnia 1991 roku, mieszczą się w pojęciu prac przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych wymienionych jako prace w warunkach szczególnych warunkach w Wykazie A, dziale II stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.. Prace te skarżący wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Wnioskodawca wykonywał prace w szczególnych warunkach tj. prace przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i cieplnych zarówno przed powołaniem do zasadniczej służby wojskowej tj. do 23 kwietnia 1976 roku jak i po jej odbyciu, po powrocie do zakładu pracy z dniem 10 maja 1978r. , gdzie był zatrudniony przed wojskiem.

Z treści art. 184 ustęp 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynika, że okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany do nabycia prawa do emerytury należy ustalić na podstawie przepisów dotychczasowych, a zatem przepisów obowiązujących w okresie odbywania przez wnioskodawcę służby wojskowej.

W okresie odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej obowiązywała ustawa z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 3, poz. 6 ze zm.) oraz ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (t.j. Dz.U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416 ze zm.) i wydane na jej podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. Nr 44, poz. 318).

Stosownie do treści art. 108 ust 1 ustawy o powszechnym obowiązku obrony (Dz.U. z 1967 r. Nr 44, poz. 440) w brzmieniu obowiązującym w czasie odbywania przez wnioskodawcę służby wojskowej (od 29 listopada 1967r. do 5

lipca 1979r.) wynika , że okres odbytej służby wojskowej zalicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem pracownikom, którzy po odbyciu służby podjęli - w określonym ustawowo terminie - zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym byli zatrudnieni przed powołaniem do służby, albo w tej samej gałęzi pracy. Wydane na podstawie art. 108 ust. 4 powołanej ustawy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 listopada 1968 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i ich rodzin (Dz.U. Nr 44, poz. 318) regulowało w sposób szczegółowy uprawnienia żołnierza, który w terminie 30 dni po zwolnieniu ze służby zgłosił swój powrót do zakładu pracy i w wyniku tego podjął w nim zatrudnienie. Zgodnie z § 5 powołanego rozporządzenia żołnierzowi, który podjął zatrudnienie wlicza się czas odbywania służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął zatrudnienie, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym zakładzie oraz w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie.

Z przepisów tych wynika, że - pod warunkami w nich wskazanymi - okres zasadniczej służby wojskowej jest okresem zatrudnienia na takich samych warunkach, jak przed powołaniem do tej służby. Jeśli zatem przed powołaniem do służby wojskowej ubezpieczony wykonywał zatrudnienie wymienione w art. 11 ust. 2 pkt 1 - 6 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, to również okres służby wojskowej uważany był za takie samo zatrudnienie, a żołnierz był traktowany jak pracownik wykonujący pracę wymienioną w powołanym przepisie. Innymi słowy, żołnierz zasadniczej służby zawodowej był pracownikiem wykonującym zatrudnienie wymienione w tych przepisach, jeśli zatrudnienie to wykonywał przed powołaniem do służby i do zatrudnienia tego powrócił po jej zakończeniu w określonym terminie. Z powyższego wynika, że wlicza się także uprawnienia wynikające z systemu zabezpieczenia społecznego w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, a zatem również wynikające z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach (takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w wyroku z dnia 9 marca 2010r., w sprawie I UK 333/09, Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 kwietnia 2006r. III UK 5/06, OSNP 2007/7-8/108) .

Na takim stanowisku stanął także Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 14 czerwca 2011r. w sprawie III AUA 180/11 oraz w wyroku z dnia 29 października 2012r. w sprawie III AUA 169/12. Podobne stanowisko zajął ostatnio Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 16 października 2013r. w sprawie II UZP 6/13 stwierdzając, że czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz.U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Bezspornym jest, że wnioskodawca zarówno przed powołaniem do wojska dnia 23 kwietnia 1976 roku jak i po powrocie z niego 10 maja 1978 roku wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A dziale II (prace przy montażu, remoncie i eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych i ciepłych) oraz pracował w tym samym zakładzie, zachowując ciągłość pracy. Zgłosił bowiem gotowość do pracy i powrócił do niej (10 maja 1978r.), czyli przed upływem 30 dni od zakończenia służby wojskowej (12 kwietnia 1978r.). Pozwala to na zaliczenie mu do szczególnego stażu pracy także okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 23 kwietnia 1976r. do dnia 12 kwietnia 1978r.

Po zaliczeniu P. K. (2) do pracy w warunkach szczególnych spornego okresu zatrudnienia oraz okresu zasadniczej służby wojskowej czyli okresu od 23 czerwca 1975r. do dnia 30 kwietnia 1991r., jego szczególny staż pracy wynosi ponad 15 lat.

Biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca spełnił jednocześnie pozostałe wymagane przepisami rozporządzenia warunki do nabycia emerytury, to jest osiągnął wiek emerytalny (60 lat) oraz wymagany okres zatrudnienia (25 lat), należy uznać, że wydana przez organ rentowy decyzja jest błędna, a żądanie wnioskodawcy zasługuje na uwzględnienie.

Sąd przyznał wnioskodawcy prawo od dnia (...) 2016 roku tj. od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego przez P. K. (1), gdyż była to ostatnia przesłanka, od spełnienia której zależało jego prawo do emerytury.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.